

Uczyć języka z głową

MAŁGORZATA
JANASZEK-BAZANEK

Prawie 10 milionów złotych, ponad 60 tysięcy uczniów i 520 nauczycieli. To liczby, które charakteryzują piętnastolecie English Teaching – programu prowadzonego przez Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA. W roku swojego jubileuszu inicjatywa została wyróżniona prestiżową nagrodą językową – European Language Label 2017.

Wspieranie skutecznego uczenia się języka angielskiego to cel wielu działań podejmowanych przez publiczne i prywatne instytucje oświatowe w Polsce. English Teaching (ET) jest jednym z takich działań, ale na mapie różnorodnych programów edukacyjnych jest dość wyjątkowy. Autorzy ET – Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności oraz jego długoletni realizator, Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA – postawili sobie za cel wspieranie rozwoju uczniów i nauczycieli języka angielskiego spoza dużych aglomeracji miejskich. Program jest skierowany wyłącznie do uczniów i nauczycieli z miejscowości poniżej 20 tys. mieszkańców. Powodów takiej decyzji jest kilka: wyrównywanie szans, zapewnienie młodym ludziom z małych miast i wsi dobrego startu w dorosłość, a także pomoc nauczycielom, którzy w mniejszych społecznościach mają utrudniony dostęp do szkoleń czy kursów metodycznych. Czy te cele udaje się realizować? Zarówno statystyki, jak i opinie osób zaangażowanych w inicjatywę pokazują, że ET to bardzo starannie przemyślany i prowadzony z niezwykłą elastycznością program wspierania nauczania języków w Polsce.

Co jest sekretem programu?

We wszystkich swoich działaniach ET na pierwszym miejscu stawia rozwój kompetencji językowych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i z małych miejscowości. Dzięki udziałowi w projektach prowadzonych przez nauczycieli i lokalnych liderów w ramach różnych ścieżek programu English Teaching uczniowie zwiększają swoją znajomość języka angielskiego, przełamują bariery i nabierają pewności siebie.

Duży nacisk kładziony jest na to, by beneficjentami programu były dzieci, które tego najbardziej potrzebują – mają słabe oceny lub ich sytuacja rodzinna czy finansowa

ENGLISH TEACHING w liczbach

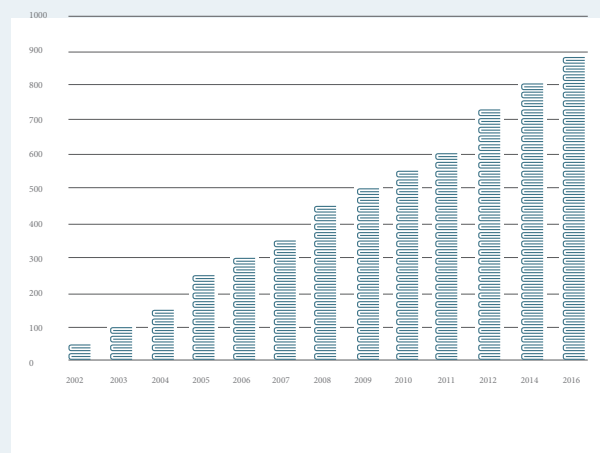

Na podstawie *Teaching English with English Teaching. 15 lat Programu w Polsce*. Materiał udostępniony dzięki uprzejmości Fundacji Stocznia.

jest trudna. Zajęcia z powodzeniem odbywają się nie tylko na terenie szkół, ale też w świetlicach wiejskich, domach dziecka, ośrodkach socjoterapii i innych placówkach, a ich uczestnicy bardzo wysoko oceniają atmosferę panującą na spotkaniach. – *Często dostajemy od nauczycieli sygnały, że nasze szkolenia były najlepszymi, na jakich w życiu byli: „praktyczne i przydatne”, mówią. W ramach ET oferujemy obozy językowe, pomagamy organizować wizyty native speakerów w małych szkołach, raz do roku organizujemy English Teaching Market – spotkanie nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości. Dla wielu osób jest to naprawdę wyczekiwane wydarzenie, bo na co dzień nie mają możliwości spotykania się z metodykami oraz korzystania z kursów i warsztatów. Co więcej, nauczyciele mogą aplikować o granty na realizację własnych projektów: teatrzyków, konkursów, anglojęzycznych publikacji. Pomysły są bardzo różne – mówi Justyna Kowalczyk z Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA, koordynatorka programu English Teaching.*

Ponad 15 lat funkcjonowania programu English Teaching to ciągła ewolucja jego formy i zakresu podejmowanych działań. ET dostosowuje się do potrzeb kolejnych roczników uczniów, zmieniającej się sytuacji zawodowej nauczycieli i dynamicznego kontekstu edukacyjnego. – *Program ma dużą renomę. Nie musimy go właściwie promować, bo nauczyciele wzajemnie go sobie polecają, namawiając nowe osoby do pisania projektów. Myślę, że istotna jest wielość działań, z których można skorzystać – dodaje Justyna Kowalczyk.*

LICZBA PROJEKTÓW w latach 2002-2016

Na podstawie *Teaching English with English Teaching. 15 lat Programu w Polsce.*

Działania English Teaching

Obecnie oś programu stanowi ścieżka English Teaching Activities (ETAs), w ramach której nauczyciele biorą udział w szkoleniach oraz realizują własne projekty. ETAs łączy w sobie udział w szkoleniach (metodycznych oraz aktywizująco-integracyjnych) z realizacją projektu (*Small Grants*). Projekty są realizowane w formie pozalekcyjnych zajęć dla uczniów, w oderwaniu od podręczników, testów i ocen. Nabór odbywa się cyklicznie co dwa lata. Jak twierdzą autorzy raportu z działalności Fundacji NIDA (2016): *Wiele spośród zrealizowanych projektów pozwoliło na szerokie dotarcie do społeczności lokalnej. Zaangażowanie wójta, gminy, dyrekcji szkoły, aktywność pozostałych nauczycieli, włączenie do projektu rodziców, native speakera czy innych członków lokalnej społeczności przełożyło się na bardziej intensywne oddziaływanie projektów w środowiskach lokalnych.*

Drugą flagową inicjatywą ET jest English Teaching Market (ETM), czyli Ogólnopolskie Spotkanie Nauczycieli Języka Angielskiego gromadzące co roku pół tysiąca nauczycieli z małych miejscowości. ETM to przede wszystkim warsztaty metodyczne, spotkania z ciekawymi ludźmi, wykłady i prezentacje projektów, ale także doskonała okazja do poznania oferty wydawniczej różnych instytucji. W spotkaniu uczestniczą organizacje pozarządowe przedstawiające informacje o konkursach grantowych z zakresu wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju lokalnego w małych społecznościach.

Mianowanie Ambasadorów English Teaching stanowi kolejną inicjatywę ET. Do grona Ambasadorów należą najbardziej aktywni nauczyciele-absolwenci programu, których rolą jest promowanie i przyczynianie się do rozwoju programu w środowiskach lokalnych. Ambasadorzy ET wspierają nauczycieli z mniejszym doświadczeniem w nauczaniu języka angielskiego, debiutujących w zakresie realizowania projektów. – *Ambasadorzy występują m.in. w roli trenerów i tutorów mniej doświadczonych uczestników programu. Mają możliwość udziału w specjalistycznych szkoleniach, konferencjach, spotkaniach z ciekawymi osobami oraz w obozach językowych dla nauczycieli – przekonuje Justyna Kowalczyk. Zwiększeniem szkoleń i spotkań Ambasadorów, a zarazem początkiem nowego etapu w ich działalności było powołanie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Anglistów English Teaching (OSA ET).*

Jedną z mniejszych inicjatyw ET jest akcja *Native Speaker in our school* stwarzająca możliwość przyjęcia anglojęzycznych gości w wiejskiej szkole. Podczas takich wizyt native speakerzy prowadzą zajęcia z uczniami, opowiadają o swoim kraju, kulturze i zwyczajach. W latach

2012-2016 odbyło się ponad 200 takich wizyt z udziałem 25 native speakerów (m.in. astronauty z NASA!).

Weekendy z English Teaching to kolejna akcja ET. W tych prowadzonych przez specjalistów weekendowych szkoleniach metodycznych w latach 2003-2017 wzięło udział ponad 5,3 tys. uczestników. Każde spotkanie to 20 godzin warsztatów o bardzo różnej tematyce, zaś ich ukoronowaniem jest możliwość uczestniczenia w obozach językowych (zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli) oraz wizyty studyjne nauczycieli w USA.

Zyskują wszyscy

Liczby to jednak nie wszystko. Program to przede wszystkim ludzie – nauczyciele, lokalni liderzy i uczniowie. To oni poprzez swoje uparte dążenia przełamują stereotyp szkoły z małej miejscowości jako tej biernej, odciętej od nowoczesnego świata. W swoich małych społecznościach udowadniają, że nawet w niewielkiej szkole mogą dziać się rzeczy ogromne. Nauczyciele i liderzy biorący udział w projektach przekonują swoich uczniów, że nie są w żaden sposób gorsi od swoich kolegów z dużych miast, że z powodzeniem mogą startować w konkursach językowych, uczestniczyć w międzynarodowych wymianach młodzieżowych. Zachęcają ich do samodzielnego podejmowania wyzwań, uczą otwartości na świat. Osoby zaangażowane w działania ET źródło sukcesu widzą w tym, że program odpowiada na potrzeby nauczycieli. Każdy projekt „skrojony” jest pod konkretną szkołę i wynika ze specyfiki danego miejsca. – *Nie chcemy wydawać pieniędzy bezcelowo. Każda złotówka jest dla nas cenna i zawsze dokładnie planujemy, jak ją najlepiej wykorzystać. Zachęcamy nauczycieli, aby planując czynili to samo – rozpoznawali potrzeby we własnej szkole i nie kopiowali pomysłów innych, bo to zwykle się nie sprawdza. Każda placówka jest inna, tworzą ją inni ludzie i zawsze trzeba znaleźć tę właściwą drogę do usprawnienia pracy, ożywienia zajęć, zmotywowania uczniów. Po wielu latach pracy w programie mam poczucie, że realnie pomagamy nauczycielom w ich środowiskach, w pracy, wyrównujemy szanse między szkołami w dużych miastach i małych miejscowościach* – mówi Justyna Kowalczyk.

Dzięki pomocom naukowym i sprzętowi (komputery, projektory, drukarki) zakupionym w ramach programu, nawet najprostszy projekt „wyciąga” uczniów z ławek. Biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych, konkursach, przedstawieniach teatralnych, zabawach, grach, festynach i innych aktywnościach, które organizują dla nich nauczyciele i lokalni liderzy. Udział w zajęciach pozalekcyjnych przekłada się na większą otwartość i odwagę uczniów w używaniu języka obcego, szczególnie że zajęcia

LICZBA NAUCZYCIELI – bezpośrednich odbiorców ET w latach 2002-2016

Na podstawie *Teaching English with English Teaching. 15 lat Programu w Polsce*.

w ramach ET wyglądają zupełnie inaczej niż tradycyjne lekcje: nauczyciele rzadko korzystają z podręczników i zeszytów, nie robią sprawdzianów ani nie stawiają ocen. Dużą wagę przywiązują do kontaktu z „żywym językiem”, zapraszają na lekcje native speakerów, umożliwiają uczniom kontakty z rówieśnikami z zagranicy. – *Udział w którymkolwiek z działań ET poszerza horyzonty, umacnia poczucie własnej wartości oraz uwalnia niesamowite pokłady energii. Mamy wiele przykładów cichych, niezauważanych wcześniej nauczycieli, którzy po kilku latach stają się liderami w szkołach, a nawet w swoich miejscowościach. Nie ma nic bardziej satysfakcjonującego, niż widzieć, jak ludziom „wyrastają skrzydła”. Właściwie zarówno dla takich osób, i dzięki nim, program istnieje i jest tak dobry – zapewnia Kowalczyk.*

Autorzy programu

Głównym fundatorem i autorem programu jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW). To z inicjatywy tej organizacji został napisany pierwszy program, którego celem była pomoc nauczycielom języka angielskiego z mniejszych miejscowości. Powiązanie PAFW z ET ma charakter ciągły od 2000 r. W realizację wybranych działań (np. English Teaching Market) zaangażowane są inne instytucje: Europejski Fundusz Rozwoju Wsi, Ambasada Stanów Zjednoczonych Ameryki, wydawnictwa. Na poziomie lokalnym, nauczyciele i lokalni liderzy

współpracują ze szkołami, bibliotekami, instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką edukacyjną.

Podsumowanie

Program English Teaching jest skonstruowany w taki sposób, by dawać nauczycielom języka angielskiego z małych miejscowości wsparcie i rozszerzyć możliwości ich rozwoju zawodowego. Dzięki uczestnictwu w różnych formach doskonalenia zawodowego, takich jak szkolenia, konferencje, kursy, obozy językowe, spotkania z innymi nauczycielami i ekspertami, stają się oni lepszymi pedagogami, a ich codzienna praca przynosi im więcej satysfakcji, czują się zainspirowani i doceniani. Dzięki temu ich uczniowie – dzieci i młodzież z małych miejscowości – uczą się angielskiego w sposób ciekawy i inspirujący. Zwiększa się ich znajomość języka obcego, rosną ambicje i poczucie własnej wartości. Jednocześnie English Teaching jest doskonałym sposobem na angażowanie członków lokalnych społeczności w realizację bezpośrednich działań związanych z nauczaniem języka angielskiego w małych miastach i na terenach wiejskich.

Więcej informacji o programie i możliwościach aplikowania o środki na realizację własnych projektów na stronie: www.englishteaching.org.pl

BIBLIOGRAFIA:

- Olesińska, K.J., Kochanowicz, M., Herbst, J. (2017) *Teaching English with English Teaching. 15 lat Programu w Polsce*. Fundacja Stocznia [online] [17.12.2017] <<http://stocznia.org.pl/publikacje/teaching-english-with-english-teaching-15-lat-programu-w-polsce>>.
- NIDA (2016) *English Teaching. Raport z realizacji Programu w latach 2014-2015*. Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA [online] [19.12.2017] <<http://englishteaching.org.pl/images/pr/pods2015.pdf>>.

MAGORZATA JANASZEK-BAZANEK Absolwentka rusycystyki, Studium Europy Wschodniej UW oraz Laboratorium Reportażu. Redaktorka i koordynatorka projektów wydawniczych w studiu rzeczobrazkowe. W latach 2010-2017 pracowała w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, gdzie zajmowała się konkursem European Language Label oraz organizacją konferencji naukowych z okazji Europejskiego Dnia Języków. Sekretarz redakcji kwartalnika „Języki Obce w Szkole” w latach 2012-2017.